

Економіка

УДК: 339.9:338.45

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14882020>

Інтеграційна стратегія України: сучасні виклики для економіки та конкурентоспроможності

Залізняк Вікторія Петрівна

доктор наук з державного управління, професор, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-7014-0207>

Прийнято: 30.01.2025 | Опубліковано: 17.02.2025

***Анотація.** Розглянуто інтеграційну стратегію України в умовах сучасних економічних викликів та її вплив на конкурентоспроможність національної економіки. Встановлено, що ефективна інтеграція в глобальні ринки вимагає гармонізації законодавчої бази, усунення регуляторних бар'єрів, модернізації виробничих потужностей і розширення міжнародної співпраці.*

Метою статті є вивчення інтеграційної політики України в контексті сучасних економічних викликів та конкурентоспроможності, а також обґрунтування підходів до підвищення ефективності стратегічного управління економічним розвитком. У процесі дослідження застосовано методи системного аналізу для оцінювання структурних особливостей інтеграційної політики, порівняльного правового аналізу для виявлення законодавчих змін та їхнього впливу на економічне середовище, а також проблемно-орієнтованого підходу для визначення бар'єрів і можливостей у

реалізації інтеграційної стратегії. Крім того, використано аналітичний метод для оцінювання механізмів залучення інвестицій та їхньої ефективності в контексті міжнародної співпраці.

Відзначено, що основними перешкодами на шляху інтеграції є недосконале регуляторне середовище, високий рівень економічних ризиків, недостатня координація державної політики та незначна інституційна підтримка.

Підкреслено, що ключовими перешкодами для інтеграції є недосконалість регуляторного середовища, високий рівень економічних ризиків, недостатня координація державної політики та обмежена інституційна підтримка.

Наголошено, що вдосконалення законодавчого регулювання сприятиме спрощенню процедур ведення бізнесу та гармонізації з європейськими нормами, цифровізація державного управління забезпечить прозорість і швидкість ухвалення економічних рішень, а стратегічне управління дасть змогу більш ефективно залучати інвестиції та підтримувати розвиток конкурентних галузей. Практична цінність дослідження полягає в розробленні рекомендацій щодо підвищення ефективності економічного управління та створення умов для активної інтеграції українського бізнесу у світову економічну систему.

Перспективи подальших наукових пошуків охоплюють розроблення моделей адаптації економіки України до змін глобальних ринків, оцінювання впливу міжнародної співпраці на стійкість фінансової системи та визначення довгострокових стратегій економічного розвитку з огляду на геополітичні виклики.

Ключові слова: *економічна політика, міжнародна співпраця, регуляторне середовище, інвестиційна привабливість, ринкова адаптація, структурні реформи, стратегічне управління.*

Ukraine's Integration Strategy: Current Challenges for the Economy and Competitiveness

Viktoriia Zalizniuk

D.Sc. (Public Administration), Professor, Head of the Department of Public Administration and Management, State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7014-0207>

Abstract. *The article considers Ukraine's integration strategy in the context of modern economic challenges and its impact on the competitiveness of the national economy. It establishes that effective integration into global markets requires harmonisation of the legislative framework, elimination of regulatory barriers, modernisation of production facilities, and expansion of international cooperation.*

The article aims to study Ukraine's integration policy in the context of current economic challenges and competitiveness and to substantiate approaches to improving the efficiency of strategic management of economic development. In the course of the study, the author uses the methods of system analysis to assess the structural features of the integration policy, comparative legal analysis to identify legislative changes and their impact on the economic environment, and a problem-oriented approach to identify barriers and opportunities in the implementation of the integration strategy. In addition, an analytical method is used to assess the mechanisms for attracting investment and their effectiveness in international cooperation.

It is noted that the main obstacles to integration are an imperfect regulatory environment, a high level of economic risks, insufficient coordination of public policy and insufficient institutional support.

It is emphasised that the key obstacles to integration are the imperfect regulatory environment, the high level of economic risks, the insufficient coordination of state policy, and limited institutional support.

It is emphasised that improving legislative regulation will help simplify business procedures and harmonise with European standards, digitalisation of public administration will ensure transparency and speed of economic decision-making, and strategic management will attract investments more effectively and support the development of competitive industries. The study's practical value lies in developing recommendations for improving the efficiency of economic management and creating conditions for the active integration of Ukrainian business into the global economic system.

Further research prospects include developing models for adapting Ukraine's economy to changes in global markets, assessing the impact of international cooperation on the stability of the financial system, and determining long-term strategies for economic development in view of geopolitical challenges.

Keywords: *economic policy, international cooperation, regulatory environment, investment attractiveness, market adaptation, structural reforms, strategic management.*

Постановка проблеми. Інтеграція України у світову економіку є стратегічним завданням, що визначає її економічну стабільність, конкурентоспроможність і здатність адаптуватися до глобальних викликів. В умовах прискореної глобалізації інтеграційна стратегія держави передбачає гармонізацію законодавства з європейськими нормами, структурну модернізацію економіки, розширення експортного потенціалу, залучення інвестицій та посилення міжнародної співпраці. Основними концептуальними підходами є євроінтеграція, цифровізація державного управління, стимулювання інновацій та розвиток стратегічних галузей.

Водночас інтеграційні процеси супроводжуються викликами, що стримують ефективне залучення України до глобальних економічних механізмів. Основні перепони – нестабільне регуляторне середовище, недостатня координація державної політики, економічні ризики, інституційні обмеження та наслідки воєнних дій. Крім того, обмежений доступ до міжнародного фінансування, повільна адаптація технічних регламентів до стандартів ЄС та недостатня підтримка експортерів створюють додаткові перешкоди.

Актуальним є розроблення ефективної інтеграційної політики, що охоплює оптимізацію законодавчих механізмів, удосконалення інструментів регуляторного впливу та зміцнення інституційної спроможності держави. Потрібне системне управління економічною трансформацією, орієнтоване на подолання негативного вияву бюрократії, стимулювання технологічної модернізації та розширення міжнародної кооперації.

Наукове значення дослідження полягає у визначенні оптимальних стратегічних підходів до інтеграції України у світову економічну систему, оцінюванні їхньої ефективності та формуванні рекомендацій щодо вдосконалення економічної політики. Практична значущість зумовлена необхідністю впровадження інструментів для мінімізації ризиків і створення сучасного бізнес-середовища, що сприятиме сталому економічному розвитку та зміцненню позицій України на глобальному ринку.

Аналіз наукових досліджень дав змогу виявити, що вивчення інтеграційної стратегії України у сфері економіки та конкурентоспроможності охоплює кілька основних напрямів: державне регулювання євроінтеграційних процесів, механізми економічної адаптації, технологічну модернізацію та післявоєнне відновлення.

Перший напрям зосереджений на концептуальних засадах державної політики у сфері європейської інтеграції. Так, В. Резніков аналізує стратегію

формування та реалізації державної політики, наголошуючи на необхідності системного підходу в управлінні євроінтеграційними процесами [1].

Учена А. Цятковська розглядає генезу євроінтеграційної стратегії України, вказуючи на головні особливості її реалізації [2]; Е. Казміришин акцентує увагу на адміністративно-правових механізмах забезпечення реалізації державної політики, підкреслюючи важливість інституційних реформ [3]. Варто доповнити дослідження аналізом ефективності вже реалізованих адміністративних механізмів та їхнього впливу на євроінтеграційні процеси.

Другий напрям вивчає вплив інтеграції на економічну політику та конкурентоспроможність України. Науковці В. Бабенко, Я. Білецька, Х. Пеляк аналізують стратегії економічної інтеграції України в ЄС, акцентуючи увагу на торговельних та інвестиційних аспектах [4]. Водночас І. Матюшенко, С. Глібко, М. Петрова, О. Ханова, М. Локтіонова, К. Трофімченко досліджують технологічну конкурентоспроможність України в контексті асоціації з ЄС, наголошуючи на необхідності інноваційної модернізації [5]. Учена Т. Шестаковська розглядає вплив євроінтеграції на економічну політику України, вказуючи на переваги та виклики адаптації до європейських економічних норм [6]. Подальші дослідження мають бути спрямовані на визначення конкретних інструментів підтримки технологічного розвитку для підвищення конкурентоспроможності української економіки в європейському просторі.

Третій напрям охоплює питання диверсифікації зовнішньої торгівлі та технологічної інтеграції. Так, О. Шнирков, О. Рогащ, Н. Резнікова, А. Нанавов досліджують диверсифікацію експорту України в контексті економічної інтеграції, підкреслюючи її вплив на стабільність зовнішньоекономічних зв'язків [7]. Д. Фіотт аналізує європейську інтеграцію в оборонній сфері та її вплив на стратегію України [8]. У свою чергу, К. Вольчук розглядає українське

державотворення в контексті європейської інтеграції, наголошуючи на важливості політичних реформ [9]. Доцільно доповнити цей напрям дослідження аналізом механізмів підтримки експорту та оцінкою їхньої ефективності в умовах сучасної геополітичної ситуації.

Четвертий напрям пов'язаний із післявоєнним відновленням економіки України в умовах євроінтеграції. Науковці О. Охріменко та Р. Попов аналізують потенціал і стратегію трансформації економіки після війни, акцентуючи увагу на залученні європейських фінансових інструментів [10]. Л. Войтович і М. Федик [11] розглядають стратегію відновлення економіки України в умовах європейської інтеграції, наголошуючи на необхідності гармонізації національних політик із вимогами ЄС. Н. Швець, В. Рудевська розкривають історичні аспекти дій урядів та центральних банків у воєнний період, аналізуючи їхній вплив на фінансову стабільність держави [12]. А. Квілінський, Ю. Харазішвілі, Х. Дзвіголь, В. Ляшенко розглядають стратегічні сценарії європейської інтеграції України у сфері наукових досліджень та інновацій [13]. У подальших дослідженнях варто приділити увагу розробленню довгострокових фінансових моделей для відновлення економіки та механізмів взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями.

На основі загального аналізу наукових праць виявлено, що інтеграційна стратегія України формує нові можливості для економічного розвитку держави, проте водночас стикається з такими значними викликами як: необхідність правової гармонізації, модернізації технологічної бази та адаптації до європейських стандартів конкурентоспроможності.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний прогрес у дослідженні інтеграційної політики України, низка аспектів все ще недостатньо вивчена. Зокрема, потребує більш детального аналізу ефективність стратегій підвищення конкурентоспроможності в різних галузях економіки з огляду на їхню адаптацію до умов глобального ринку.

Законодавче забезпечення інтеграційних процесів активно змінюється, проте мало досліджено вплив цих змін на інвестиційний клімат, доступ до міжнародних ринків та розвиток внутрішнього бізнес-середовища. Окрім того, роль міжнародної співпраці в економічному зміцненні України здебільшого оцінюється через призму торговельних угод, тоді як реальні механізми імплементації партнерських програм та їхній довгостроковий ефект залишаються поза увагою.

Недостатньо вивчені регуляторні, інституційні та економічні проблеми, що уповільнюють реалізацію інтеграційної стратегії. Особливого значення набуває вивчення рівня координації між державними органами та бізнесом, а також механізмів адаптації політики до кризових явищ. Окрім того, цифровізація державного управління могла би стати ефективним інструментом для подолання бюрократичних перешкод та підвищення прозорості регулювання, однак її вплив у контексті інтеграційних процесів вивчений недостатньо. Запропоноване дослідження спрямоване на заповнення цих прогалин шляхом аналізу галузевих особливостей інтеграції, оцінювання впливу нормативно-правових змін та розроблення стратегічних рекомендацій щодо вдосконалення інтеграційної політики України.

Мета статті – аналіз інтеграційної стратегії України в умовах сучасних викликів для економіки та конкурентоспроможності, а також визначення шляхів підвищення ефективності стратегічного управління економічним розвитком.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

1. Визначити основні стратегії підвищення конкурентоспроможності економіки України відповідно до галузевої специфіки та їхню роль у забезпеченні економічної стабільності.

2. Дослідити законодавчі та міжнародні механізми регулювання інтеграційних процесів України, їхню ефективність та вплив на розвиток зовнішньоекономічної діяльності.

3. Розробити комплексні рекомендації щодо вдосконалення інтеграційної політики України, усунення регуляторних бар'єрів та зміцнення економічного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграційна стратегія України є головним елементом забезпечення її економічного розвитку та конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Така програма передбачає застосування комплексного підходу, що поєднує гармонізацію законодавчої бази з європейськими стандартами, модернізацію промисловості, стимулювання інновацій, розширення міжнародної співпраці та розвиток стратегічних галузей. Основні концептуальні підходи охоплюють адаптацію регуляторного середовища до вимог ЄС, цифровізацію державного управління, сприяння інвестиціям та технологічній модернізації, що забезпечує інтеграцію в глобальні виробничі ланцюги.

Стратегічні пріоритети України орієнтовані на посилення ролі експортно-орієнтованих галузей, зміцнення енергетичної безпеки, залучення міжнародних інвесторів та розвиток високотехнологічних секторів. Важливим напрямом є стимулювання експорту та усунення перешкод для доступу українських виробників на міжнародні ринки, що охоплює стандартизацію продукції, спрощення митних процедур та вдосконалення логістичної інфраструктури. Інтеграція в європейську економічну систему передбачає не лише економічну кооперацію, а й упровадження стандартів корпоративного управління, дотримання принципів прозорості бізнесу та захисту прав інвесторів. До основних принципів інтеграційної політики належать такі: відкритість ринків, інституційна стійкість, інвестиційна привабливість та стійкий економічний розвиток. Оптимізація регуляторних механізмів

спрямована на створення сприятливого бізнес-середовища, що забезпечить стаке економічне зростання та мінімізацію ризиків. Посилення міжнародної співпраці в контексті інтеграційної стратегії дає змогу Україні ефективно використовувати інструменти фінансової та технічної підтримки з боку міжнародних організацій, що сприяє модернізації економіки.

З огляду на виклики, зокрема воєнні загрози, нестабільність глобальних ринків та ресурсні обмеження, реалізація інтеграційної стратегії вимагає стратегічного управління економічними процесами. Комплексний підхід до розвитку основних галузей економіки дає змогу підвищити конкурентоспроможність України на міжнародному ринку. В умовах глобалізації та інтеграції в міжнародні економічні структури основними напрямками є модернізація промислового виробництва, підтримка інноваційного підприємництва, розвиток цифрової економіки, адаптація законодавчої бази до європейських стандартів та залучення іноземних інвестицій. Важливе значення мають аграрна, енергетична, промислова та ІТ-галузь, які визначають стійкість економіки та її конкурентні позиції (табл.1).

Таблиця 1

Стратегії підвищення конкурентоспроможності основних галузей економіки України

Галузі	Головні стратегії	Очікуваний ефект
Аграрна	Впровадження точного землеробства, автоматизація виробництва, розвиток експортного потенціалу.	Збільшення продуктивності, зменшення втрат, покращення позицій на міжнародному ринку.
Енергетична	Диверсифікація джерел енергії, розвиток відновлюваних джерел, модернізація енергетичної інфраструктури.	Зниження залежності від імпорту, підвищення енергетичної безпеки.
Промислова	Технологічна модернізація, інтеграція у міжнародні виробничі ланцюги, розвиток високотехнологічного виробництва.	Збільшення частки продукції з високою доданою вартістю, розширення зовнішніх ринків.
ІТ-сектор	Державна підтримка стартапів, залучення міжнародних партнерів, розвиток цифрових технологій.	Збільшення частки експорту ІТ-послуг, цифровізація інших секторів економіки.
Логістика та транспорт	Поліпшення інфраструктури, оптимізація транспортних маршрутів, цифровізація логістичних процесів.	Скорочення витрат на перевезення, підвищення швидкості та ефективності постачання.

Джерело: сформовано автором на основі [2, с. 2–34; 5, с. 151; 6, с. 357–358; 7, с. 8]

Комплексний підхід до розвитку галузей економіки забезпечує стійкість національної економіки та підвищує її конкурентоспроможність на міжнародному ринку. В аграрному секторі застосування точного землеробства та автоматизації сприяє оптимізації використання ресурсів, зменшенню витрат і підвищенню врожайності. У період післявоєнного відновлення пріоритетом є розширення експортного потенціалу та залучення міжнародних інвесторів для модернізації виробництва. В енергетичному секторі Україна активно розвиває відновлювані джерела енергії, що дає змогу знижувати залежність від імпортних ресурсів і зміцнювати енергетичну безпеку.

Промисловість орієнтується на впровадження новітніх технологій, зокрема автоматизацію виробництва, роботизацію, використання штучного

інтелекту (ШІ) для контролю якості продукції та оптимізації логістичних процесів. Важливим чинником підвищення конкурентоспроможності цієї галузі є інтеграція у міжнародні виробничі ланцюги, що дає змогу українським підприємствам розширювати експорт і залучати передові технології. ІТ-сектор відіграє основну роль у цифровізації економіки, надаючи інструменти для ефективного управління бізнес-процесами, аналізу великих обсягів даних та автоматизації ухвалення рішень.

Штучний інтелект активно застосовується в управлінських процесах, зокрема для прогнозування ринкових тенденцій, моделювання бізнес-стратегій та аналізу фінансових ризиків [5, с. 160]. Українські компанії впроваджують ШІ-рішення для автоматизації документообігу, оптимізації витрат та персоналізації взаємодії з клієнтами, що особливо важливо для сектору послуг і фінансової сфери. Використання машинного навчання у логістичних процесах дає змогу прогнозувати попит, автоматизувати управління ланцюгами постачання та зменшувати витрати на транспортування.

Розвиток логістики та транспортної інфраструктури все ще є стратегічним завданням, оскільки ефективні перевезення – це основа міжнародної торгівлі. Будівництво нових логістичних центрів, оновлення залізничного парку й оптимізація транспортних маршрутів сприяють зниженню витрат та покращенню швидкості доставляння товарів. Взаємодія аграрного, промислового, енергетичного та ІТ-сектору створює синергію, що сприяє збалансованому економічному розвитку та формує стійку основу для інтеграції України у глобальні ринки.

Інтеграційні процеси держави регулюються комплексом законодавчих актів, що визначають умови економічного розвитку, адаптації до міжнародних норм та формування сприятливого бізнес-клімату. Основними напрямками правового регулювання є гармонізація з європейськими стандартами,

спрощення торговельних процедур, захист іноземних інвестицій та впровадження механізмів економічної стабільності. Законодавство спрямоване на забезпечення відкритості ринків, розвиток конкурентного середовища та стимулювання інноваційної діяльності. Водночас нормативно-правова база потребує подальшої адаптації до вимог ЄС, СОТ та інших міжнародних організацій, що регулюють глобальні економічні процеси. З огляду на геополітичні виклики вдосконалення законодавства має важливе значення для економічної безпеки, залучення іноземного капіталу та створення сприятливих умов для інтеграції у світові економічні структури (табл. 2).

Законодавче регулювання інтеграційних процесів України суттєво впливає на формування економічної стабільності, однак його ефективність залежить від глибини адаптації до міжнародних норм та дієвості механізмів реалізації. Гармонізація митних процедур та торговельних стандартів із нормами ЄС сприяє виходу українських компаній на зовнішні ринки, підвищуючи конкурентоспроможність продукції. Інвестиційне законодавство гарантує захист капіталу, проте для залучення стратегічних інвесторів необхідне спрощення бюрократичних процедур та вдосконалення податкової політики.

Таблиця 2

Законодавче регулювання інтеграційних процесів України та його вплив на економічну стабільність

Законодавчий акт	Основні положення	Відповідність міжнародним стандартам	Вплив на економічну стабільність
Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»	Регулює експортно-імпортні операції, передбачає механізми державного контролю.	Відповідає вимогам СОТ, передбачає поступове спрощення митних процедур.	Сприяє зростанню експорту, посиленню економічних зв'язків.
Закон України «Про інвестиційну діяльність»	Окреслює принципи залучення інвестицій, гарантії захисту капіталу.	Гармонізований з міжнародними нормами інвестування.	Покращує інвестиційний клімат, стимулює розвиток стратегічних галузей.
Закон України «Про інноваційну діяльність»	Визначає механізми стимулювання науково-технічного розвитку.	Частково відповідає директивам ЄС, потребує оновлення у сфері фінансування інновацій.	Підтримує модернізацію економіки, створює умови для технологічного прориву.
Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»	Встановлює вимоги до сертифікації продукції та відповідності стандартам ЄС	Орієнтований на гармонізацію з європейськими нормами.	Забезпечує доступ українських товарів на ринок ЄС.
Закон України «Про енергетичну ефективність»	Передбачає заходи з енергозбереження та стимулювання зеленої енергетики.	Відповідає міжнародним стандартам у сфері сталого розвитку.	Зменшує енергетичну залежність, сприяє залученню інвестицій у відновлювані джерела енергії.

Джерело: сформовано автором на основі [14–18]

Державні програми, зокрема «Стратегія розвитку експорту України» [19], спрямовані на розширення торговельних можливостей, усунення адміністративних бар'єрів та створення сприятливого середовища для експортерів. Водночас «Експортно-кредитне агентство» [20] надає фінансові механізми підтримки бізнесу, але їхня ефективність обмежується складними

умовами доступу. У сфері інновацій державна політика охоплює «Фонд розвитку інновацій» [21] та податкове стимулювання для технологічних компаній, однак нестача фінансування все ще є головною проблемою для розвитку R&D.

Зміни у сфері технічного регулювання наближають Україну до європейських стандартів якості, що розширює можливості експорту, особливо в межах Угоди про асоціацію з ЄС. Однак повне впровадження нових технічних норм потребує значних ресурсів, що створює додаткові виклики для малого та середнього бізнесу.

У сфері енергетичної ефективності значний прогрес досягнуто в розвитку відновлюваної енергетики, діють державні програми фінансування «зелених» проєктів [22], однак без чітких податкових стимулів та державно-приватного партнерства ця галузь усе ще недостатньо розвинена.

Загалом законодавчі ініціативи сприяють інтеграції України в міжнародну економічну систему, але їхня ефективність залежить від комплексної реалізації, інституційної спроможності та впровадження цифрових рішень для автоматизації бізнес-процесів і державного регулювання.

Запропоновані механізми стимулювання експорту, інноваційної діяльності та підтримки бізнесу в Україні відповідають європейським практикам, зокрема програмам EU Trade Policy [23] та Horizon Europe [24], однак їхня ефективність обмежується нестачею фінансування, складними умовами доступу до державної підтримки та недостатньою цифровізацією регуляторних процесів. У той час як країни ЄС активно використовують експортно-кредитні агентства, спрощені податкові режими для інноваційних компаній та масштабні фонди венчурного фінансування, в Україні подібні механізми діють точково та не мають достатньої інституційної підтримки. Міжнародна співпраця є важливим чинником зміцнення економіки держави,

оскільки сприяє залученню іноземних інвестицій, розвитку експорту та інтеграції у світові ринки. Угоди про вільну торгівлю, співпраця з міжнародними фінансовими організаціями та спільні інвестиційні проекти розширюють можливості для національного бізнесу, підвищують рівень технологічного розвитку та сприяють стабілізації економіки. Залучення капіталу від міжнародних партнерів забезпечує модернізацію стратегічних галузей, а експортна орієнтація дає змогу Україні більш ефективно використовувати свої конкурентні переваги (табл. 3).

Таблиця 3

Основні напрями міжнародної співпраці та їхній вплив на економіку України

Напрями міжнародної співпраці	Основні механізми	Вплив на економіку України
Торговельні угоди та зони вільної торгівлі	Зниження митних бар'єрів, гармонізація стандартів.	Розширення експортних можливостей, спрощення доступу до ринків.
Інвестиційне партнерство	Захист прав інвесторів, створення спеціальних економічних зон.	Залучення капіталу, стимулювання розвитку стратегічних галузей.
Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями	Кредити, гранти, технічна допомога.	Фінансова стабільність, підтримка реформ та інфраструктурних проєктів.
Інтеграція у глобальні виробничі ланцюги	Спільне виробництво, трансфер технологій.	Підвищення конкурентоспроможності українських підприємств.
Науково-технологічна співпраця	Спільні дослідження, фінансування інноваційних проєктів.	Розвиток високотехнологічного сектору, впровадження інновацій.

Джерело: сформовано автором на основі [7, с. 12; 8, с. 451]

Міжнародна співпраця відіграє головну роль у зміцненні економіки України, відкриваючи нові можливості для експорту, залучення інвестицій та інтеграції у глобальні виробничі ланцюги. Так, Угода про асоціацію з ЄС дала змогу суттєво розширити ринки збуту для української продукції, зокрема в сільському господарстві та металургії, спростивши митні процедури та гармонізувавши стандарти виробництва [25; 1, с. 69]. Залучення іноземного капіталу через інвестиційне партнерство з ЄБРР сприяло модернізації інфраструктури, а також транспортного сектору та енергетики [26]. Співпраця з Міжнародним валютним фондом критично важлива для макроекономічної стабільності, що забезпечує підтримку реформ та фінансову допомогу в періоди кризи [27]. Українські підприємства активно інтегруються у світові виробничі процеси, що підтверджується відкриттям заводів з виробництва автомобільних деталей для комплектування для європейських компаній [28]. У сфері науково-технологічної співпраці участь України у програмі Horizon Europe відкриває доступ до фінансування інноваційних розробок та технологічного розвитку [24]. Завдяки міжнародній підтримці Україна інтегрується у світову економіку, що сприяє довгостроковій стабільності та зростанню стратегічних галузей.

Реалізація інтеграційної стратегії України супроводжується низкою проблем, що ускладнюють ефективну адаптацію до міжнародних економічних процесів. Основними перешкодами є регуляторні бар'єри, нестабільність економічного середовища та інституційні обмеження, які негативно впливають на конкурентоспроможність національної економіки [2, с. 8–9]. Регуляторні проблеми пов'язані з невідповідністю українського законодавства міжнародним стандартам, складними процедурами сертифікації, митного оформлення та недостатньою гармонізацією технічних регламентів із вимогами Європейського Союзу. Високий рівень бюрократизації, часті зміни нормативно-правових актів та затримки в ухваленні основних законодавчих

ініціатив уповільнюють інтеграційні процеси, створюючи додаткові ризики для бізнесу.

Інтеграцію ускладнюють такі економічні чинники, як: макроекономічна нестабільність, високий рівень інфляції, значне боргове навантаження та недостатня диверсифікація економіки [4, с. 18]. Обмежений доступ до довгострокових інвестицій, низький рівень розвитку інфраструктури та нестабільність фінансового ринку негативно позначаються на залученні іноземного капіталу. Воєнні дії, пошкодження критичних об'єктів промисловості й транспортної логістики додатково ускладнюють інтеграційні процеси, зменшуючи можливості експорту та створюючи загрози для стабільного функціонування основних секторів економіки. Уповільнена модернізація виробничих потужностей та недостатнє впровадження інноваційних технологій знижують конкурентоспроможність національного виробництва, що перешкоджає виходу українських підприємств на міжнародні ринки.

Інституційні обмеження – це ще один чинник, що стримує інтеграційний розвиток. Низький рівень ефективності державного управління, нескоординованість між органами влади, корупційні ризики та дефіцит кваліфікованих кадрів у сфері євроінтеграційних процесів зменшують результативність реалізації міжнародних угод [8, с. 455]. Недостатній рівень цифровізації державних послуг, низька швидкість ухвалення рішень та складнощі у впровадженні реформ послаблюють конкурентні переваги країни [5, с. 164]. Обмеженість фінансових ресурсів для реалізації масштабних програм економічної трансформації та недостатня підтримка експортерів з боку держави створюють додаткові труднощі для розширення міжнародної співпраці.

Удосконалення інтеграційної політики України вимагає комплексного підходу, спрямованого на усунення регуляторних бар'єрів, посилення

конкурентоспроможності національної економіки та підвищення ефективності економічного управління [1, с. 70]. Гармонізація законодавства з європейськими стандартами має супроводжуватися спрощенням адміністративних процедур, зменшенням бюрократичного навантаження на бізнес та створенням прозорих механізмів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Запровадження єдиних електронних платформ для митного оформлення, сертифікації та управління експортними операціями дасть змогу мінімізувати часові та фінансові витрати підприємств, що сприятиме активному залученню українських виробників до міжнародної торгівлі.

Зміцнення конкурентоспроможності економіки можливе у результаті розвитку інноваційного потенціалу, диверсифікації виробництва та модернізації інфраструктури. Стимулювання інвестицій у високотехнологічні сектори, зокрема ІТ, біотехнології та енергетику, сприятиме підвищенню рівня інтеграції у глобальні ланцюги створення вартості. Важливим напрямом є підтримка малого та середнього бізнесу через надання податкових стимулів, доступу до міжнародних програм фінансування та створення експортно-кредитних агентств для страхування ризиків під час виходу на іноземні ринки.

Підвищення ефективності економічного управління потребує модернізації державного апарату, впровадження цифрових рішень та посилення аналітичної спроможності урядових структур. Використання ІІІ та великих даних для аналізу макроекономічних показників, прогнозування кризових явищ та оцінювання ефективності політичних рішень дасть змогу забезпечити швидке реагування на виклики глобальної економіки. Удосконалення механізмів державно-приватного партнерства сприятиме більш ефективному розподілу ресурсів, що забезпечить стійке економічне зростання та інтеграцію держави у світову економічну систему.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, інтеграційна стратегія України – це головний чинник забезпечення

довгострокового економічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та адаптації до глобальних економічних процесів. Встановлено, що ефективна інтеграція значною мірою залежить від здатності національної економіки до інституційних реформ, гармонізації регуляторного середовища та модернізації виробничого потенціалу. Аналіз законодавчої бази свідчить про прогрес у напрямку вдосконалення нормативних актів відповідно до міжнародних стандартів, однак технічне регулювання, інвестиційний захист та підтримка інновацій потребують подальшого опрацювання. Основними перешкодами все ще є високий рівень економічних ризиків, недостатня координація між державними органами, незначна диверсифікація виробництва та обмежений доступ до інвестиційних ресурсів. У міжнародній співпраці головними викликами є необхідність зміцнення позицій на зовнішніх ринках, залучення довгострокових інвесторів та адаптація до змін глобальної торгівлі.

Натепер рекомендується прискорення структурних реформ у сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності, зокрема спрощення митних процедур, удосконалення механізмів залучення інвестицій та підвищення прозорості державного управління. Стимулювання розвитку інноваційного сектору та цифрової економіки є важливим чинником зміцнення конкурентоспроможності. Доцільним є впровадження механізмів фінансової підтримки експортерів, розширення міжнародних програм співпраці у сфері науки та технологій, а також посилення інституційної спроможності держави для ефективної реалізації інтеграційних ініціатив.

Подальші дослідження варто зосередити на розробленні моделей економічної адаптації до змін глобальних ринків, оцінюванні ефективності інтеграційних механізмів у контексті залучення міжнародного капіталу та аналізі впливу технологічної трансформації на макроекономічні показники.

Список використаних джерел

1. Резніков В. В. Концептуальні засади стратегії формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції України. *Публічне управління та місцеве самоврядування*. 2020. Вип. 1. С. 66–72.
2. Цятковська А. М. Євроінтеграційна стратегія України: генеза та особливості реалізації. *Theory and Practice of Jurisprudence*. 2019. Вип. 2, № 16. URL: <https://doi.org/10.21564/2225-6555.2019.16.186009> (дата звернення: 08.11.2024).
3. Казміришин Е. Адміністративно-правовий механізм забезпечення реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. Вип. 7. С. 84–92.
4. Babenko V., Biletska Y., Pelyak H. Ukraine-EU: economic integration strategy. *Geopolitics under Globalization*. 2019. Vol. 3, № 1. P. 12–23.
5. Matyushenko I., Hlibko S., Petrova M., Khanova O., Loktionova M., Trofimchenko K. Assessment of technological competitiveness of Ukraine in terms of association with the EU. *Economic Studies (Ikonomicheski Izsledvania)*. 2021. Vol. 30, № 7. P. 148–176.
6. Шестаковська Т. Л. Вплив Європейської інтеграції на розвиток економічної політики України. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*. 2020. Вип. 1–2. С. 354–369.
7. Shnyrkov O., Rogach O., Reznikova N., Nanavov A. Ukraine's export diversification: the impact of economic integration and disintegration. *Journal Global Policy and Governance*. 2020. Vol. 9, № 1. P. 3–18.
8. Fiott D. In every crisis an opportunity? European Union integration in defence and the War on Ukraine. *Journal of European Integration*. 2023. Vol. 45, № 3. P. 447–462.

9. Wolczuk K. State building and European integration in Ukraine. *The European Union and Its Eastern Neighbourhood*. Routledge, 2021. P. 131–146.
10. Охріменко О., Попов Р. Повоєнна відбудова України: потенціал та стратегія перетворень. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-7> (дата звернення: 08.11.2024).
11. Войтович Л., Федик М. Стратегія повоєнного відновлення економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-112> (дата звернення: 08.11.2024).
12. Shvets N., Rudevskaya V. Theoretical foundations and practice of the actions of governments and central banks in the conditions of war: historical excursion and Ukrainian experience. *Technology Audit and Production Reserves*. 2023. Vol. 2, № 4 (70). P. 24–31.
13. Kwilinski A., Kharazishvili Y. M., Dźwigoł H., Liashenko V. Strategic European integration scenarios of Ukrainian and Polish research, education and innovation spaces. *Virtual Economics*. 2021. Vol. 4, № 2. P. 7–40.
14. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 08.11.2024).
15. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 08.11.2024).
16. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV (чинна редакція від 31.03.2023 р., підстава – Закон № 2849-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 08.11.2024).
17. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 р. № 124-VIII (чинна редакція від 15.11.2024 р., підстава – Закон

№ 4017-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> (дата звернення: 08.11.2024).

18. Про енергетичну ефективність: Закон України від 21.10.2021 р. № 1818-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text> (дата звернення: 08.11.2024).

19. Стратегія розвитку експорту України на 2023–2030 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 р. № 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 08.11.2024).

20. Фонд розвитку інновацій: Офіційний сайт Фонду розвитку інновацій України. URL: <https://usf.com.ua/> (дата звернення: 11.02.2025).

21. Експортно-кредитне агентство України: Офіційний сайт ЕКА. URL: <https://www.esa.gov.ua/> (дата звернення: 08.11.2024).

22. Державна програма підтримки «зелених» проєктів: Міністерство енергетики України. URL: <https://mepr.gov.ua/news/green-energy-support> (дата звернення: 08.11.2024).

23. EU Trade Policy: European Commission: website. 2024. URL: <https://policy.trade.ec.europa.eu> (date of access: 08.11.2024).

24. Horizon Europe: Ukraine's Participation in EU Research and Innovation Programmes. European Commission: website. 2024. URL: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation_en (date of access: 08.11.2024).

25. Association Agreement between the European Union and Ukraine. European Commission: website. 2024. URL: https://europa.eu/european-union/ukraine-association-agreement_en (date of access: 08.11.2024).

26. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) Investment in Ukraine. EBRD: website. 2024. URL: <https://www.ebrd.com/where-we-are/ukraine/overview.html> (date of access: 08.11.2024).

27. Ukraine and the International Monetary Fund. IMF: website. 2024. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR> (date of access: 08.11.2024).

28. Automotive Industry in Ukraine: International Partnerships. Automotive News Europe: website. 2024. URL: <https://europe.autonews.com> (date of access: 08.11.2024).